

פרשת ויחי

ויקרבו ימי ישראל למות (מז, כט)

אומרים חז"ל במדרש, שלא מת יעקב עד שראה "ו" הולך על גחון.
מה כונת הדברים?

התורה מספרת שבני ישראל בהיותם במצרים "**פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם**" (שמות א, ז), ולמדו מכך חז"ל שהיו יולדות ששה בכרס אחת. "גחון" הוא כרס, ולמדו חז"ל שיעקב אבינו לא מת עד שראה את אותו "ו" שהולך על הגחון, היינו את הששה בכרס אחת. אלא שלכאורה קשה, הרי יעקב אבינו מת לפני יוסף, וענין לידת הששה בכרס אחת, כתוב רק לאחר שיוסף מת: "**וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא**" (שמות א, ו) ורק לאחר מכן כתוב שבני ישראל פרו ורבו. איך אפשר, אפוא, לומר שיעקב לא מת עד שראה ששה בכרס אחת?

ותרץ ה"**שלמה חדשה**", שלכן, באמת, כתוב "**פרו וישרצו**" בלשון עבר, ללמדנו שהדבר קרה כבר קדם לכן. כמו שמצינו לגבי שרה, שנאמר: "**וה'פקד את שרה כאשר אמר, ויעש ה' לשרה כאשר דבר**", וכתב רש"י (שם) שנסמכה פרשה זו לפרשה הקודמת, שהיא פרשת אבימלך שלקח את שרה ובתגובה על כך לא יכלו כל נשיו ללדת עד שהתפלל אברהם אבינו עליהם, "ללמדך שכל המבקש רחמים על חברו, והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה, שנאמר: "**ויתפלל" וסמיך ליה "וה'פקד את שרה**", שפקד כבר קודם, שרפא את אבימלך". והרי אימתי נפקדה שרה?
עוד לפני שנשות אבימלך יכלו ללדת. זאת, על אף שפקידת שרה נכתבה אחרי כן, ולשם כך נכתב הדבר בלשון עבר "**וה'פקד את שרה**". הוא הדין בפרשתנו, כתוב "פרו וישרצו" בלשון עבר, ללמדנו שיעקב אבינו לא מת עד שראה ששה בכרס אחת.

מקור: הרב שלמה לוינשטיין